

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Prawa i Administracji

---

*Prezentacja z konferencji : **Wyzwania dyrektywy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (2019/790)***

zorganizowanej przez Katedrę Prawa Własności Intelektualnej – WPiA UJ, Kraków

Implementacja Dyrektywy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym - w poszukiwaniu równowagi.

Prof. UAM dr hab. Katarzyna Klafkowska-Waśniowska

Kraków, 24.10.2019

Wczoraj i dziś

- Dyrektywa 2001/29/WE – prawo autorskie i prawa pokrewne a „społeczeństwo informacyjne”
    - pakiet: handel elektroniczny, prawo autorskie i prawa pokrewne, prawo telekomunikacyjne
    - cel: *ochrona i wsparcie sprzedaży nowych produktów i usług*
  - Dyrektywa 2019/790 - prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym
    - strategia jednolitego rynku cyfrowego
    - Rozporządzenie, dyrektywy [rewizja Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych] zalecenia,
    - Cel: *pobudzanie innowacyjności, kreatywności, inwestycji i produkcji nowych treści*
-

Blisko 15 lat orzecznictwa TSUE

- Laserdisken ApS, 12.09.2006 –C-479/04
    - Pytanie o ważność art. 4 ust. 2 Dyrektywy 2001/29/WE
    - Zasada wolności wyrażania opinii z art. 10 EKPCz
    - Zasada równego traktowania

  - Cofemel – Sociedade de Vestuário SA z 12.09.2019 - C-683/17
    - Pojęcie utworu
    - Zasady ochrony dóbr niematerialnych w świetle art. 17 ust. 2 KPP
-

Ochrona i równowaga

- Dyrektywa 2001/29/WE
  - Wysoki poziom ochrony – utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie gospodarki i kultury
  - właściwa równowaga- wyjątki ograniczenia (motyw 31)

- Dyrektywa 2019/790/UE
  - Wysoki poziom ochrony – należyte funkcjonowanie RW
  - Sprawiedliwa równowaga- cel harmonizacji wyjątków i ograniczeń (motyw 6)

Równowaga na jednolitym rynku

TYTUŁ II

ŚRODKI DOSTOSOWUJĄCE WYJĄTKI I OGRANICZENIA DO
ŚRODOWISKA CYFROWEGO I TRANSGRANICZNEGO

np. eksploracja tekstów i danych, działalność dydaktyczna

TYTUŁ III

ŚRODKI MAJĄCE NA CELU POPRAWIENIE PRAKTYK W ZAKRESIE
LICENCJONOWANIA I ZAPEWNIENIE SZERSZEGO DOSTĘPU DO
TREŚCI

np. utwory niedostępne w handlu, zbiorowy rozszerzony zarząd

TYTUŁ IV

ŚRODKI MAJĄCE NA CELU ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEGO
FUNKCJONOWANIA RYNKU W

ZAKRESIE PRAW AUTORSKICH

Np. prawo pokrewne wydawców prasy, ramy prawne dla usług platform
wymiany treści

Wykładnia i stosowanie prawa krajowego

- Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości
  - Zakres autorskich praw majątkowych
    - Prawo do zwielokrotniania
    - Prawo do komunikowania publicznie
  - Zakres korzystania w ramach dopuszczalnych wyjątków i ograniczeń
    - Kopiowanie na prywatny użytek
    - Ramy dozwolonego cytowania i parodiowania
    - Korzystanie dla celów sprawozdań z aktualnych wydarzeń
-

Znaczenie Karty Praw Podstawowych

- Traktat z Lizbony i art. 6 ust. 1
  - Tytuł II Wolności
    - Art. 11 wolność wypowiedzi i informacji
    - Art. 13 wolność sztuki i nauki
    - Art. 14 prawo do nauki
    - Art. 16 wolność prowadzenia działalności gospodarczej
    - Art. 17 ust. 2 ochrona własności intelektualnej
  - Relacja Karty i EKPCz – art. 6 ust 3 TUE; art. 52 ust. 3 KPP
  - Art. 51 ust. 1 KPP– zakres zastosowania Karty
  - Art. 52 ust. 1 KPP – ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności przewidzianych Kartą
-

Prawa podstawowe a ograniczenia praw autorskich i pokrewnych

Koncepcja zewnętrznych i wewnętrznych ograniczeń (opinie rzecznika generalnego Szpunara)

- swoboda wypowiedzi nie ma co do zasady pierwszeństwa przez prawem autorskim, ponad ustanowionymi wyjątkami i ograniczeniami
- brak klauzuli 'fair use' w prawie Unii Europejskiej – harmonizacja wyczerpująca

TS w sprawach *Pelham*, *Spiegel-Online* i *Funke Medien*

- **Wszystkie środki służące zapewnieniu równowagi pomiędzy interesem podmiotów uprawnionych a użytkowników znajdują się w Dyrektywie 2001/29/WE**
- *ale*: ograniczanie zakresu praw majątkowych – korekta postanowień dyrektyw z perspektywy ochrony praw podstawowych

Równowaga w zakresie wyjątków i ograniczeń

- Harmonizacja wyczerpująca dyrektywa 2001/29/WE
- Wyjątki i ograniczenia w dyrektywie 2019/790
  - dodane (eksploracja tekstów i danych)
  - rozwinięte (dozwolony użytek dla celów edukacyjnych)
  - obligatoryjne – cytowanie, krytyka, recenzja, karykatura parodia, pastisz
  - uzupełnione o środki służące ich realizacji na platformach

Znaczenie KPP dla implementacji

- Zakres swobody państw członkowskich:
    - implementacja dyrektywy-stosowanie prawa Unii
    - stosowanie krajowych standardów w zakresie praw podstawowych możliwe tylko o ile harmonizacja nie jest pełna
    - O ile nie prowadzi do podważenia prymatu, jedności i efektywności prawa Unii

  - Wykładnia TS w zakresie realizacji standardów ochrony praw podstawowych w ramach postanowień o dozwolonym użytku w zakresie parodii, cytowania, czy korzystania z utworów dla celów relacjonowania bieżących wydarzeń a implementacja dyrektywy
-

Znaczenie orzecznictwa TS

Implementacja „nowej” dyrektywy wymaga uwzględnienia orzecznictwa wydanego na podstawie dyrektywy 2001/29/WE w szczególności w zakresie standardów ochrony praw podstawowych

Przykłady:

- nowe prawo pokrewne wydawców prasy art. 15 ust. 1 – brak zastosowania do prywatnych i niekomercyjnych działań użytkowników; cytowanie do celów krytyki i recenzji
  - Art. 4 eksploracja tekstów i danych
  - Art. 5 ust. 2 a art. 7 – użytek dla celów edukacyjnych
  - Art. 17 ust. 7 dozwolony użytek a platformy udostępniania
-

Cytowanie – uwagi ogólne

- Swoboda cytowania „odpowiada” wolności wyrażania opinii
  - autonomiczne pojęcie „cytatu”
  - odrębne wyjątki dotyczące recenzowania czy krytyki?
  - ramy dla cytowania w prawie polskim
  - link jako cytat w wypowiedzi internauty
- Konieczność „uprzywilejowania” swobody wypowiedzi przy implementacji i stosowaniu prawa
  - obowiązek państw zapewnienia ochrony prawnej użytkownika
  - prawa do korzystania ze skutecznego środka ochrony prawnej

Dyrektywa DSM i równowaga

Wyzwania konstrukcyjne dla ustawodawcy:

- a) zakres praw wyłącznych – szczególnie komunikowanie publiczne,
  - b) prawo do publikacji prasowych
  - c) prawa użytkowników – i dozwolony użytek
-

Swoboda wypowiedzi - wyzwania

Implementacja nowej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych 2018/1808 :

- rozdział dotyczący platform udostępniania plików wideo
  - wyzwania dla swobody wypowiedzi: polityka platform w zakresie treści szkodliwych i nieodpowiednich
  - kontrola w zakresie decyzji o blokowaniu/ograniczaniu dostępu do treści
  - spójność ram regulacyjnych dla platform udostępniania treści?
-

Dziękuję za uwagę